

ŠMARTINSKI VESTNIK

NOTICIERO DE SAN MARTIN

GLASILO DOMOBRANCEV
IN DRUGIH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 - 2-X-1952

II. LETO

San Martín, 1. maja 1953

Štev. 9

ČAROBNI SIJ

V naši dolgi, pa težki zgodovini se prepleta dokaj dogodkov, ki ustvarjajo našo narodno povestnico še posebno žalostno. Te dni se nam pa posebno dva taka velika zgodovinska dogodka oživljata v našem spominu. Prvi je iz leta 1918 — ko se je končala prva velika tragedija

svetovna tragedija — svetovna vojna je s svojimi grozotami zastrla pogled in misel na prvo — zato se o tem piše in govori le malo, a naše trpljenje je bilo takrat veliko. Sreča pa je bila za nas v onih letih, da smo imeli dobre, skrbne in pogumne slovenske narodne voditelje.

Dr. Janez Ev. Krek,
tvorec majniške deklaracije

Dr. Anton Korošec,
tvorec majniške deklaracije

sodobnega človeštva — štiriletna svetovna vojna! Naš narod je v tej dobi trpel mnogo mnogo od oholih Nemcev, zavrtnih Lahov in brezobzirnih Ogrov. Ti trije trdi gospodarji so hoteli izkoristiti vojni metez in svetovnopolične zapletljaje, da nas kratkomalo spravijo s slovenske zemlje, ker smo bili napoti njihovim osvajalnim nakanam. Danes je druga

Dr. Krek, dr. Korošec in dr., prva dobro poznana v svetovnem političnem svetu, so s stališča rešitve našega malega naroda opazovali vojni razvoj in ob danem trenutku iznenada in nepričakovano stopili pred svetovno javnost v avstrijskem državnem zboru z zahtevo po osvoboditvi Slovenije — združitvi vseh Slovencev — v majniški deklaraciji 1917.

Veliko zamisel je povzel poleg politikov še takratni ljubljanski vladika dr. Anton Jeglič, nakar se je dvignila nesluteno velika propaganda za ideje deklaracije. Skoraj ni bilo moč spoznati našega krotkega naroda vedno pokornega tujčevi nadoblasti. Shodi, manifestacije, tabori za deklaracijo so bili navzlic prepovedim avstrijske policije kot svatba veseli, zaželeni kot misel na izpolnitev lepih sanj! Ko so pa novembra 1918 počili šeststoletni okovi in so se oholi mogotci pomikali iz dežele, si rezali sami z ovratnikov in ramen generalske in ministrske sarže

še tretji tihi zaveznik — komunizem. Ti so vzeli narodu ne le vsako svobodo, marveč tudi pustošili zemljo, morili naše ljudi. Kri je tekla iz hudih ran našega narodnega telesa doma, v Nemčiji, v Italiji. Vnela se je še strahotna domača revolucija, da se narod ubrani komunistov.

Vojni dogodki so se zasukali — okupatorja sta morala z naše domovine, mednarodni komunizem nas je pa vedno tesneje obkoljeval. Na okopih Slovenije je ostala le še narodna vojska — domobranci in druge protikomunistične formacije! Strahotna je bila misel na naš narod —

Ljubljana, glavno mesto Slovenske države 1918 in 1943

— takrat je pa zabučal orkan po naši domovini: Svobodni smo. Naenkrat je izginilo vse nasprotje strank — ljudje so se na ulicah objemali, vriskali, popevali — povorke na vseh straneh domovine — „vendar smo dočakali lastno državo s slovensko vlado!“ Imeli smo res svojo slovensko državo po razsulu avstrijske monarhije v splošni evropski politični negotovosti. Pa le nekaj dni je čarobni sij objemal našo zemljo in naš rod.

Dogodki so se brzo razvijali in Slovenija je postala pokrajina narodne države S. H. S.

In tudi narodna naša država je razpadla po 23 letih — aprila 1941. Padla je tema na našo domovino in naš narod. Začeli so se kruti dnevi nadoblasti okupatorjev — Nemca in Laha. Njima se je pridružil

kaj sedaj? In glej! Slovenec je našel samega sebe. Zasijal je čarobni sij. V drugič so zastopniki slovenske naroda proglasili Slovenijo — samostojno narodno državo — 3. maja 1945 v popold. urah v Ljubljani na Taboru. Tvegan korak. Nemci so se sicer umikali ali bili so še po vsej Sloveniji razporejeni, njihovo vojaško in politično vodstvo v vojaški oblasti je bilo v Ljubljani. Naša narodna vojska je bila na poslednjih okopih domovine — in vendar. Zborovanje na Taboru je uspelo. Čarobni sij nas je objel — plakali smo ihtoč — svobodna država Slovenija. „Slovenec“ je izšel v najbolj slovesni obliki z vencem slovenske trobojnice, opisom zborovanja, govori, sklepi, resolucijami in pozdravi. A kaj, ko se je Nmec prebudil. Zaplenil je list in zase-

del tiskarno. Vojna sila komunistov je pa naraščala. Nemci so se umaknili.

Nad Slovenijo se je s satanskim obrazom, ostudnim kot sam pekel, zakrohotal komunizem. Sij je izginil; nad domovino je pa padla grozna tema, iz katere se je slišal jok umikajočih se tisočev našega

Dr. Anton Bonaventura Jeglič,
vladika ljubljanski in najmočnejša opora
propagande za majniško deklaracijo

ljudstva z rodne zemlje, krik iz globokih ječ, kamor so padali tisoči, morišča so postala vsakdanji dogodek. Slovensko domovino je zalivala povodenj solza in krvi. In kot da ni domačih žrtev dovolj, je verolomna tujec poslal komaj nekaj dni po zginelem siju svobode in samostojnosti Slovenije 12.000 naših bratov domobrancev in soborcev v Slovenijo v klavnico komunistov, ki je rajal ob mukah in razmesarjenih truplih naših bratov in sestra. Dvakrat je zablestel čarobni sij svobodne države Slovenije, dvakrat je izginil. In sedaj? Kar nas je doma zvestega naroda in kar nas je v tujini, nam je ta čarobni sij prodril tako globoko v dušo, da ga ne izkorenini nikdar več nobena sila. Šel je v povestnico in razvijal se bo nenehno iz roda v rod, dokler ne zasije v tretje — za vekomaj.

Za svobodno državo Slovenijo smo danes vsi domoljubni Slovenci, vprašanje je le v kak sestav naj gremo izživljati svojo državno samobitnost! To pa prepuščamo božji previdnosti, ki naj vodi naše politike do srečnega cilja!

Legionarji, domobranci
svojo zemljo ljubimo:
polja plodna,
gore smeje in domove bele,
cerkve mnoge in doline,
reke bistre in pečine.
V boj, v boj, za dom v boj
in sovragu kletemu smrt!

Kri slovenska je zavpila,
kliče v visoko nebo,
srca mrtva govorijo,
ne pozabite nas nikdar.
Naša borba zato je sveta,
dokler gruda ni oteta.
V boj, v boj...

Z nami, brotje, je pravica,
z nami je Vsemogočni Bog.
On nas čuva, pot je prava,
ne bojimo se zablod.
Šume nam v pozdrav šumijo
in studenci žuborijo.
V boj, v boj...

Lastne vrste si pogledjmo
in pokoncu vsi glavé,
v desno puško, v levo baklo
in tako hitimo skozi noč.
Pest je klena, srce je vroče,
narod naš umreti noče.
V boj, v boj...

Dr. Ivan Tavčar,
vpliven zagovornik majniške deklaracije

DEJANJA GOVORE

Kako so epopejski junaki Osvobodilne fronte Slovenije zares udarjali po okupatorjih in varovali svoj, to je slovenski narod, v vseh njegovih drobcih in pojavih, naj pokaže sledeče resnično dejstvo:

V Mozlju na Kočevskem je živel že dolgo let narodno zaveden posestnik Boštjan Pasterk, pristen koroški Slovenec, še vedno s čistim koroškim narečjem, a to ga ni motilo, da ne bi odlično vedno v prvih vrstah podpiral vse slovenske narodne akcije na Kočevskem. Bil je odbornik Slovenske straže na Kočevskem, predsednik nadzorstva Slovenske ljudske posojilnice v Kočevju in dr. Kot katoliško zaveden Slovenec je bil od početka vedno odločno protikomunistično usmerjen. Nedaleč od Mozlja v Spodnjem logu pa je živel A. Skobe, priženjen z Dolenjskega, daleč poznan kot dober gospodar, kar se je poznalo na njegovem gospodarskem napredku. Kot Pasterk, isto je bil Skobe narodno zaveden in delaven v Slovenski straži in Ljudski posojilnici, pa odločen nasprotnik komunizma, ker ga je kmalu docela spoznal. Ker sta bila oba Pasterk in Skobe pred komunisti v nevarnosti, sta odšla v mesto Kočevje za žico. Lah, ki so imeli posadko v Mozlju, so večkrat vozili s kolono avtomobilov in močno stražo živila svojim vojaškim formacijam in drugim. Na taki koloni sta dobila prostor tudi Pasterk in Skobe ter se srečno odpeljala k svojim dragim na svoj dom. Dogovorila sta se z Lah, da se avtokolona v Mozlju nazaj

grede ustavi in odpelje oba nazaj v Kočevje pred nočjo!

Vsa srečna sta prišla oba k svojcem. Pa na posestvu in pri družini mine hitro dan, mrak je začel objemati Mozelj, postajala sta nestrpna, ker kolone še ni — a prišla je vest, da se je vrnila po drugi poti nazaj v Kočevje. Ni je bilo. Spoznala sta, da sta padla v zanjko — dogovorjeno med Lah in komunisti. Sredi noči so komunisti oba zvezali in odpeljali na „zaslišanje“! Vedela sta, da gresta v smrt. Par dni na to se je pa iz gozda pri Mozlju slišalo grozno vpitje — klici na pomoč in jok. Epopejski junaki so likvidirali oba zavedna narodna Slovenca. Po krikih sodeč je bilo mučenje strahotno. Zvedelo se je sledeče. Pasterka so živega prežagali, Skobetu pa so rezali iz živega telesa jermena, to je: na hrbtu pod vratom so mu narezali kožo in jo v obliki jermena potegnili iz živega telesa.

Strahotno mučenje! Pri tem trpljenju so se epopejski junaki O. F. naslajali, ker so kaznovali dva slovenska kmečka gospodarja zaslužna za narod s praktičnim in požrtvovalnim delom. Ne vemo, kateri narod bi vzeli iz tisočletne zgodovine človeštva, da bi mu prisodili tako satansko krvoločnost, kot sta jo prestala ta dva odlična kočevska Slovenca Pasterk in Skobe in kdo je še zmožen tako ogabne hinavščine kot je pisec, ki take satanske rablje uvršča v vrsto epopejskih junakov!

UN SUCESO HISTORICO

Podríamos decir que no hay nación en América —en este caso no podemos contar con Europa— que en estos tiempos de grandes movimientos políticos, que día y día toman incremento en la sociedad humana, navegue tan segura en el vasto mar del mundo como la República Argentina.

Hay otros estados que en su mayoría se conforman y viven su vida contentos sin mayores aspiraciones. La Argentina, por el contrario, cuenta con un estadista eminente por su inteligencia,

por la firmeza de su voluntad y sobre todo constante y sacrificado en sus propósitos en la persona del presidente de la Nación, Gen. Juan Domingo Perón.

De él parten las directivas a beneficiar la inmensa y poderosa masa de los trabajadores de la Nación. Existen grandes proyectos, realizaciones que casi a diario salen de la oficina presidencial, de tal magnitud que no pueden menos de sorprender y que tarde o temprano se realizarán de acuerdo a los planes del presidente de la Nación.

Se oye decir que la espada está hecha solamente para luchar y que todo lo demás es cosa de los políticos. Sin embargo no siempre es exacta esta aseveración como se comprueba palpablemente en el caso de la Argentina.

Su progreso es evidente y cobra día a día un ritmo cada vez más acelerado hacia la realidad de sus ideales bajo la guía del general Perón.

Aún en el lapso de nuestra perma-

nencia aquí, la Argentina ha hecho progresos increíbles. Ante todo, ha sido objeto de particular atención el campo económico y social.

Debemos reconocer, que nosotros, los eslovenos, si hoy día disfrutamos del bienestar en la Argentina, se lo debemos al general Perón, como asimismo la libertad más amplia para nuestra actividad cultural, y la holgada base económica, en gran parte mérito del presidente de la Nación.

PO BITKI

Na hribu je zavlada blagodejna tina. Oglasil se je kos in za njim druge ptice. Ničesar ni bilo, kar bi pričalo, da se je maloprej vršil krvavi spopad.

Obrisal sem si potno čelo. S potom je bilo na roki tudi nekaj krvavih kapljic. Gosto robidovje je pustilo na nas sledove, ko smo rinili v hrib. Oziral sem se po grmovju, a nisem našel prav ničesar, ne orožja, ne ranjenih, ne mrtvih. Bilo je kot drugikrat, sovražnik je vse odnesel s seboj.

In vendar: ne vsega. Pridušen vzklik me je poklical h košati bukvi: Med koreninami je slonel mlad vojak. Bil je smrtnobledega in otroškonežnega obraza. Častnik se je sklonil ter mu odpel jopič. Pod srajco so se belila mlada prsa. Dekle je bilo, smrtno zadeto. Ni bila še mrtva, a po krvi bi sodil, da je le malo življenje še v njej.

Položili smo jo na mehki mah in poskusili zbuditi ja iz nezavesti. Počasi se je osvestila. Oči so bile motne, ko se je ozirala po vojaki, ki so stali v krogu. Govoriti ni mogla. Poskusila je, a šepet je zamrl že na ustnicah. Le zagrgala je, ko sem jo vprašal po imenu. Morda: Gordana, odkimala je. Gabrijela — oči so ji zaživele, a takoj spet izgubile lesk. Priimek — sem hotel vedeti. Po ustnicah bi sodil, kolikor se spoznam, da je hotela izreči črko B. Poskusil sem naštetati nekaj priimkov, ki se začenjajo s črko B. Odkimavala je. Videl sem, da ji moje spraševanje dela težave. Le male sem še vpraševal, največ o sorodnikih, da sem končno bolj uganil kot izvedel za njeno tragedijo.

Bila je stara sedemnajst let in dija-

kinja. Njen oče je bil častnik in sedaj v ujetništvu. Mati, ker je bila iz judovske družine, v nekem koncentracijskem taborišču, ako še živa. Brat in sestra, oba mlajša kot ona, živita v bedi pri nekih sorodnikih v bližnjem mestu, kamor ju je ona pripeljala. Kot sel je nosila poročila in zdravila v gozd. Mlada je bila in rada se je odzvala, ko je prišel klic za odpor proti tujcu, ki je zasedel deželo. Prepozno je spoznala, kam je zašla. Nazaj ni več mogla! Ob spopadu je bila zadeta in vedela je, da bo umrla.

Videl sem, da bo živela le še nekaj trenutkov. Vprašal sem jo po veri: pravoslavna? Odkimala je. Katoličanka, s poslednjimi močmi je potrdila.

Segel sem v vojaško torbico ter izvlekel koščeg sveče, ki sem jo že večkrat prižgal ob umirajočem, potisnil sem gorečo luč v njene roke. Iz listnice sem vzel podobico Matere božje z Brezij in križec. Kot bi zarja šla preko obraza, je bilo, ko sem ji ponudil podobico in križ v poljub. Poljubila je oboje. Ozrla se je na nas, bila je kot pogled smrtno ranjene srne. Mlada je bila in taki neradi umirajo. Končno dve solzi kot dva bisera sta se utrnili iz njenih oči in zdrsnili po licih. Usta so se odprla, kot bi hotela izreči pozdrav očetu, materi, sestri in bratu.

Molitev za umirajoče ne znam. Vedel sem, da moram nekaj storiti, da olajšam te trenutke. Spomnil sem se pesmi, ki smo jo nekoč peli v materjo posebno v času svetovne vojne, ko smo poslušali vsak večer grmenje topov s soške fronte. Kot bi pel uspavanko, sem začel: „Češčena si Marija, o angelski

kras, ko zadnja ura bije, Marija, prid' po nas!"

Vsa je visela s hvaležnim pogledom na mojih ustnicah, a glava se je nagnila, telo se je rahlo streslo, kratek pogled in vzdih in njena duša je odšla pred božjega Sodnika... Daleč v dolini je odmeval pisk vlaka, kot bi bil pozdrav dekletu, ki je umrlo...

Ugasnil sem svečko, zatisnil dekletu oči in se počasi vzdignil. Ozrl sem se po vojakih, ki so stali tiho v polkrogu. Bili so odkriti in sklonjenih glav, po licih so polzele solze. Ni jih bilo sram. Bilo nam je, kot bi umirala hčerka ali sestra...

V zavetju stoletnega drevesa smo izkopali grob. Z ostrim nožem sem zarezal v bukev velik križ in črki G. B. Bukev je šumela visoko v vejah in iz križa je kanilo nekaj kapljic kot blagoslovljena voda na grob.

Pravijo, da čas in veter vse zabrišeta. Danes najbrž groba ni več. Redki popotnik bo opazil na drevesu urezani križ in črke in morda bo obstal in poskusil uganiti, kaj pomenijo ti znaki, a ne bo vedel, da v naročju korenin drevesnega velikana spi mlado bitje, ki ga je življenje potegnilo v vihar in usodni strel vrnil k Bogu, kjer čaka vstajenja.

VESELA VEST

Kot za tisoč drugih fantov, ki so bili v Vetrinju in nato vrnjeni v Jugoslavijo, tako je tudi družina Brulc v Novem mestu jokala za svojim sinom I. —

Vse je bilo prepričano, da prhni mladji domobranec kje v Kočevskem Rogu! A glej! Oglasil se je! Prišlo je veselo sporočilo — odkod? — Iz Afrike, iz Alžira. Bivši domobranec piše, da že 6

let služi kot prostovoljec v francoski legiji in ima že saržo seržanta. Pristavlja pa, da je v teh letih naletel še na več mladih slovenskih fantov. To sporočilo je po celi Dolenjski vzbudilo veselje in v mnogih družinah upanje, „morda se še tudi naš oglasi odkoder koli.“ Bog daj, Bog usliši in potolaži žalostne družine. Podrobneje prihodnjič.

MATERIN OBISK

Mati je previdno shranila drobni listek, na katerem je bilo nekaj tujih besed. Stopila je za neznanim človekom, ki ji je pokazal pot preko velikega mesta do postaje, odkoder bo mogla priti na kraj svoje poti. Ni ji bilo mar, če je kdo začuden pogledal za njo v tuji noši in obstal ob plahem vedenju. Ni gledala velike množice, ki s eje prerivala in hitela kakor brez smotra po mestnih cestah. Gnalo jo je hrepenenje, da bi čimprej prišla do sinovega groba. Jezika ni razumela, pomagala si je z besedami, ki jih je dobrotna roka napisala na listek.

Skušala se je s prijaznim nasmehom zahvaliti tujcu, ki je naročal sprevodniku, kje naj pove popotnici, da izstopi. Sprevodnik je le pokimal ter ji poskrbel sedež v vozu. Od časa do časa se je ozrl na njo, ki je sedela kot brez misli v kotu oddelka.

Enakomerno so pela kolesa pesem, ki bi jo utrujeno skoraj zazibala v sen.

Trudila se je, da ne bi zadremala, če bi morda sprevodnik nanjo pozabil. Strmela je v jesensko pokrajino, ki ji je bila vkljub lepoti tuja. Sončno luč se je prelivala v tisočerih barvah. Le obletavajoče se drevje jo je spomnilo domačije, kjer je bila jesen bolj zgodnja. Misel na dom jo je dramila bolj in bolj. Bila je trpka misel. Poslednega otroka, ki ga je že leta in leta pričakovala, da se vrne k njej, da ji bo ob njeni smrti zatisnil oči, so ji pokopali v tuji zemlji. Pod zemljo se je porušilo nanj. Strlo je tudi njeno srce. Le želja, da bi bila na njegovem grobu, jo je silila, da se je odločila zo dolgo pot v tujo zemljo. Zdelo se ji je, da je kakor list, ki se je spustil z dolgega drevesa ter se izgubil na tleh v gozdu.

Iz misli jo je zdramil sprevodnik na zadnji postaji, ki ji je pomagal izstopiti ter ji skušal dopovedati, da je to kraj, do katerega je namenjena. Prebrala je tuje ime, ki ji je zazvenelo bolj domače,

saj ga je tolikokrat prebrala na sinovem naslovu. Pred postajo je ustavila prvega človeka, da ji je pokazal smer, kamor naj gre.

Zdelo se ji je, da je iz njenih udov izginila vsa utrujenost. Bilo ji je kot bi šla na obisk k živemu otroku, s katerim se bo pogovorila in se z njim veselila, če je srečen, ali ga potolažila, ako je žalosten. Hitela je po cesti in z očmi iskala zidano ograjo, kot je bila doma navajena ob cerkvi. Ni se bala, da bi zašla.

Obstala je za trenutek pred širokimi odprtimi vrati. Srce ji je bilo, kot bi se ji otrok skrtil za zidom, da jo v otroški prešernosti in z glasnim krikom prestraši, ko bi stopila okoli vogla. Pogled ji je zdrsnil med sivimi kamni, kjer je nekje bil tudi spomenik njenemu sinu.

Ni se mudila dolgo z iskanjem. Kot bi ji srce povedalo, kje leži, je našla kamen in prebrala svetle črke na njem. Bilo je ime njenega otroka.

Spustila je iz rok zavoj, na katerega je na poti tako skrbno pazila. Zgrudila se je v travo ob grobu, poljubila temno grudo prsti ob spomeniku in zajokala. Vsa strašna bolečina, ki jo je pred tujci skrivala, je privrela s potokom solza na dan. Bil je jok zapuščene matere, ki nima nikogar več.

„Moj trok, moj sin!“ je komaj slišno šepetala, kot bi govorila uspavanko otroku zibelki. „Tu so ti postlali poslednji krat. In pokrili so te s težko odejo. Zakaj se nisi poslovil. Oh, kaj ti očitam! Vem, ko bi mogel, bi prišel. Glej, prišla sem, pa ne po slovo, saj bova kmalu skupaj. Ne bodi žalosten, da jokam. Si kar pomagati ne morem...“

Tujec se je s strani ozrl na čudno tujko, ki je ihtela ob grobu... Ni vedela, koliko časa je tako nema klečala ob grobu. Sonce se je nagnilo na večer in mrzel veter jo je predramil.

Skrbno je vzela ovitek iz zavoja, ki ga je prinesla, razprostrla in vzela iz njega prsti.

„Glej, sin moj! Prinesla sem ti zemlje z očetovega groba, da boš lažje počival pod njo. Naj ti bo kot kruh, ki sem ti ga tolikokrat odrezala. Vem, da nisi lačen. Ali lažje ti bo, ko te bo pokrivala domača zemlja...“

Razgrnila je trde grude na grob ter potresla s prstjo ves grob, nato spet zagrnila, kot bi se bala, da bi veter odnesel prst z njegovega groba, ali da bi skrila pred tujcem.

Poravnala je vrh groba z drobnim peskom napravila velik križ preko groba, kot je bila doma vajena za vse svete. Pazila je, da ni ničesar raztresla. Pesek ji je bil velika dragocenost.

Na gornjem koncu peščenega križa pa je zasadila svečo in jo prižgala.

„Otrok moj, hranila sem svečo, da bi mi jo prižgal ob smrtni uri. Sedaj ne bo nikogar, da bi mi storil to dobro delo. Tudi ne bo treba. Naj pogori na tvojem grobu, saj si padel globoko v zemlji in ni bilo nikogar, da bi ti takrat prižgal luč.“

Zamišljena je strmela v drobni plamen, ki se je v večernem vetru nagibal in plapolal, a ni ugasnil. Ni videla, da je že tema. Šele paznik, ki ga je privabila lučka na grobu, jo je zdramil in ji skušal dopovedati, da je čas, da odide, ker bo pokopališče zaprlo. Razumela ga je.

Bila je kot v drugem svetu. „Še pridem, otrok moj! Ne bom te zapustila. Lepo počivaj, saj bom kmalu spet pri tebi!“ skoraj opravičevala se je, kot bi se bala, da bi ji zameril njen odhod.

V vasi je našla prijazne ljudi, ki so jo vzeli pod streho ter prenočili.

Zgodaj zjutraj je spet odšla k grobu, kot bi se bala, da se otrok pred njo prebudi in bi ga bilo brez nje strah. Grob je lepo uredila. Populila je travo ob njem, nekdo iz vasi ji je daroval nekaj cvetja, ki ga je zasadila na grob. Z roko je razrahljala prst, kot bi popravljala blazine v zibelki...

Redki obiskovalci so se navadili na tiho tujko in niso motili njene bolečine. Vedeli so, da je mati, ki jo je ljubezen prignala na sinov grob. Občutili so spoštovanje pred njo.

Minili so dnevi. Mati se je morala vrniti na dom. Z groba je vzela prgišče zemlje, ki jo je pazljivo zavila in shranila, da se ji ne bi med potjo raztresla.

Spet so ji tujci pomagali na dolgi poti, da ne bi zašla. A njej je ostala samo misel o grobu in sinu, ki v njem počiva. Ob zadnji uri je naročila, naj ji dajo v grob prst s sinovega groba.

MATICA MRTVIH

P. Placid Grebenc, cistercijanec, iz Stične na Dolenjskem, rojen v Dolenjih Lazih pri Ribnici

Kržič Anton iz Starega trga pri Ložu

158. **Ambrožič Janez**, Dolenja vas pri Ribnici, 30 let star, posestnikov sin, domobranec kaplar 16. čete.

159. **Bojc France**, Dolenja vas pri Ribnici, 24 let star, mizarski pomočnik, domobranec 18. čete, vrnjen iz Vetrinja.

160. **Bojc Tone**, Dolenja vas pri Ribnici, 20 let star, posestnikov sin, domobranec 18. čete, vrnjen iz Vetrinja.

161. **Bojc Alojzij**, Dolenja vas pri Ribnici, 20 let star, posestnikov sin, domobranec 18. čete, vrnjen iz Vetrinja.

162. **Dimnik Lado**, Dolenja vas pri Ribnici, 19 let star, delavca sin, domobranec 16. čete, ubit na Dolenjskem v borbi leta 1944.

163. **Gorše Anton**, Dolenja vas pri Ribnici, 30 let star, posestnikov sin, dom. narednik, obveščevalec v Ribnici, ubit pri Novi štifti v borbi s komunisti.

164. **Gorše France**, Dolenja vas pri Ribnici, 32 let star, posestnikov sin, domobranec 16. čete, vrnjen iz Vetrinja.

165. **Kromar Jože**, Dolenja vas pri Ribnici, 24 let star, posestnikov sin, domobranec 18. čete, vrnjen iz Vetrinja.

166. **Kromar Janez**, Dolenja vas pri Ribnici, 30 let star, posestnikov sin, domobranski kaplar 18. čete, vrnjen iz Vetrinja.

167. **Mrhar Jože**, Dolenja vas pri Ribnici, 29 let star, posestnikov sin, domobranec 18. čete, vrnjen iz Vetrinja.

168. **Oražem Franc**, Dolenja vas pri

Ribnici, 22 let star, posestnikov sin, domobranec 16. čete, ubit 1955 pri Lavrici pri Ljubljani v borbi s komunisti.

169. **Henigman Franc** (Krašovčev), Dolenja vas pri Ribnici, 20 let star, študent, domobranec 61. čete, vrnjen iz Vetrinja.

170. **Rigler Ivan**, Dolenja vas pri Ribnici, 21 let star, posestnikov in trgovčev sin, domobranec železniškega voda na Rakeku, vrnjen iz Vetrinja.

171. **Rigler Viktor**, Dolenja vas pri Ribnici, 18 let star, posestnikov in trgovčev sin, domobranec dopolnilne čete v Ljubljani, vrnjen iz Vetrinja.

172. **Kržič Anton**, Nadlesk pri Starem trgu pri Ložu, abiturijent, 22 let star, domobranski podnarednik na oklopnem vlaku na Rakeku, vrnjen iz Vetrinja v Kočevski Rog.

173. **P. Placid Grebenc**, cistercijanec — beli menih — Stična na Dolenjskem, star, 39 let, rojen v Dolenjih Lazih, ustreljen v Grčaricah septembra 1943, prekopan v Hrovačo pri Ribnici.

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
Lib. Gral.
San Martín

INTERES GENERAL
Concesión 4848

List Šmartinski Vestnik izhaja mesečno. Letna naročnina za Argentino 15 pesov, v USA 1.5 dolarja, isto za Kanado; za ostale pokrajine tej valuti primerno. — Za uredništvo in izdajatelja: Karel Škulj, C. San Martín 20, Gral. San Martín. — Uprava: C. de los Derechos de la Ancianidad 130, Gral. San Martín FCNGSM, Prov. Bs. As. — Tisk Grote, Montes de Oca 320